

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

== A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG“ HIVATALOS KOZLÖNYE ==

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillérrel más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyit-tér so a 1 K. A hirdetések előre fizetendők.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

A tisztességről.

Azt tartják, hogy a ki más megbecsül, önmagát tiszteli és becsüli meg; s mindenkinek olyan a tisztessége, a milyenre a mások megbecsülésével önmagát értékeli.

És a magyar közéletnek még sincs ragályosabb és veszedelmesebb betegsége, mint a mások megbecsülésének teljes hiánya; annak a megbecsülésnek, mely még alig két évtizeddel ezelőtt a társadalom összetartozandóságának legszilárdabb erkölcsi alapját képezte és a mely ma már olyan ritka, mint a fehér holló.

Tiszteletlenség burjánzik a közéletben városban és falun egyaránt; tiszteletlenség dul az irodalomban, a sajtóban, a palotákban ép úgy, mint a kunyhókban és sajnos, ma már odáig jutottunk, hogy mint szülőknél is keserű okunk és jogunk van gyermekeink tiszteletlensége miatt kétségbeesnünk. A modern nevelési rendszer meglazította a családi élet gyöngéd kötelekét; a gyermekek korán érnek, korán és móhon élnek a családi tüzhelyen kívül és ez a külső élet elidegeníti, érdessé, durvává, tiszteletlenné teszi őket még azok iránt is, a kik nélkül megélni valójuk sem volna, a kikben a sors minden vad csapásaiban, az életnek minden viharában erős támasztékra lennek. —

És ez a tiszteletlenség közéletünk minden vonalán, mint égő tüzláng terjeszkedik.

A hírlapok nagy része, nemcsak a fővárosban, — sajnos már a vidéken is olyan hangon beszél a politika, a társadalom és a közélet előkelő, vezető embereiről, hogy a tisztességtudó kocsisember sem beszél így a lovával. A mások meggyanúsítása egész a gyalázkodásig fajul, — a rágalom még a becsületet, a családi szentélyt sem kíméli meg, a durva nevelétséggé, a kétértelmű szellemesség már nemcsak az utcán ülő orgiáit, de elharapózik a magán- és közélet egész területére; szalonjainkban ép úgy, mint a törvényhozás termeiben.

Éretlen, nyegle ifjak tapossák meg az öregkor tisztességét és kegyetlen cinizmussal gunyolják az erkölcsöt, hitet és mindent, ami eszményi alapokra épült.

Tudatlanok itélkeznek a tapasztalatokban megöszült tudósok felett; a művészetet csak a meztelenségért szeretik, — a tanulságos, hazafias színészet helyébe az idegenből importált frivol, perverz kabaré lépett, — templom helyett a korcsma és kártyaasztalnál imádják az arany istenét, a mammont, mely romlásba, kárhozatba és bünbe vezet.

Az élvezett jókért, hálátlansággal fizetnek és a kérő szó is már durva követeléssé keményedett az emberek ajkain.

Kétségtelen, hogy ezt a ragályt, a hivatását nem tisztelő sajtó terjeszti elsősorban. Az a sajtó, mely nem a közönség izlésének nemesítését, a nép erkölcsének nevelését tűzi ki céljául, mely pusztán csak a szenzációhajhászat, a pénzszerezés ocsmány szempontjából fogja fel balul, nemes és szent hivatását. Mely a nyomtatott betű hatalmát csak a nép erkölcsének megrontására és saját egyéniségének érvényesülésére használja fel és kegyetlenségében keresztül gázol az emberek becsületén, nem törődve vele, hogy milyen véres nyomokat hagy maga után és hány család existenciáját teszi tönkre általa.

A vidéken ez még, Istennek hála, nem érezhető úgy, mint a nagyobb városokban; de azért a vidéki sajtónak is megvannak a saját kreaturái különösen a falusi demagogok körében, a kik olcsó népszerűség hajhászásból és oktalan feltűnési viselkedésből becsempészik magukat a lapokba, mert ellenségei mindenkinek, a ki nem az ő szekerüket tolja és nem az ő malmukra hajtja a vizet. Nagy hangon handabandáznak, hogy észrevétessek magukat és mikor saját féltett kicsinyes érdekeiket védik, úgy tüntetik fel, mintha a közérdeknek tennének általa, hálára kötelező szolgálásokat.

Nem szeretnék félreértetni; itt nem egyesekről, nem személyekről beszélek, de az általános nagy és végzetes betegség tüneteinek megfigyelésében szerzett tapasztalataimat akartam csak leszögezni. Hiszen ez a ragály nálunk még csak szórványosan jelentkezik és ha a tisztességre éhező vészmadár felénk akarná suhintani fekete szárnyait, módunkban áll röp-

tében megállítani és a tisztesség fegyvereivel ártalmatlanná tenni.

Féljen tőle az, a ki a tiszteletlenséget terjeszti; a ki a rágalom és gyűlölködés szításával parazsat dob a közéletbe és a saját tüzenél másokat akar megégetni és megbélyegezni. Mert elvitázhatatlan tiszta szingizság az, hogy minden város és község erkölcsi és értelmi színvonalát akként lehet elbírálni, a hogyan lakosai nemcsak a vezetésükre és irányításukra hivatott, már érdemeket szerzett egyéneket, — hanem egymást egymás között és önmagukat is becsülni és tisztelni tudják.

Minden tisztességesen érző, nemesen gondolkodó, szilárd erkölcsi alapon álló embernek tehát arra kell törekedni, hogy a közéletből ezt a mindinkább terjedő gyomot kegyetlenül kiirtsa és így a társadalmat ismét arra a nivóra emelje, melyről a modern perverz kor hamis jelzavaiért kár volt egy pillanatra is alásüllyedni.

Vissza kell állítanunk a tisztességet, a tiszteletet a családban, hogy aztán áldáshozólag az egész társadalomra és közéletre is kiterjedhessen, mert az általános tisztelet alapján épülhet fel csak — az általános ember-szeretet.

Deréki Antal.

Politikai hullámok.

Budapest, december 18.

Bezárultak a parlament kapui!

Siri csend nehezedik a zajos palotára, melyben gondos honatyák országunk sötét sorsát intézik.

A képviselők, egymásnak boldog ünnepeket kívánva szerte oszlanak, hogy fáradtságos munkájukat szűkebb családi körben kipihenhessék.

De vajjon van-e valóban pihe-nésre szükségük?

Dolgoztak-e annyit, hogy a pihenőt meg is érdemeljék?

Valljuk meg őszintén, hogy a legtöbbje bizony alig fáradhatott bele a nagy semmittevésbe, mert némelyik (és ilyenek fölös számmal vannak) csak amolyan tiszteletbeli állásnak tekintik a képviselőiséget, mely még arra sem kötelez, hogy a „Házat“ szorgalmasan látogassa és ha becses jelenléte a szavazásnál (de csakis ennél) hébe-korba kívánatosnak látszik, úgy kell össze-telegrafálni a szelrözsa minden irányából. Bizony szinte kacagásra bírná az embert, ha olyan szomorú dolog nem volna az a játék, mely-

a legtöbbje a legdrágább kincsesel, a nép és az ország bizalmával könnyelműen folytatni még hibájának sem tartja.

Csütörtökön délelőtt 11 órakor tartották az utolsó ülést alig néhány képviselő jelenlétében. Az ünnepek előtt ez volt a t. Ház utolsó ülése, melyet egész január 18-ig elnapoltak. Addig siri csend uralkodik majd a fényes palotában...

De ezt a siri csendet az utolsó napokban erős és viharos hullámzások előzték meg és kiszámíthatatlan az, hogy mi történik a mostani élére állított helyzet mellett, a hosszú szünet alatt? Azt hisszük, hogy ezt a szünetet a kormány döntő jelentőségű politikai események előkészítésére fogja felhasználni, mert a függő kérdések egész legioja vár sürgős megoldásra. Ezek között előtérben állanak: az önálló magyar bank és a küszöbön álló fuzió nehéz kérdései, mert hiszen épen ezek okozták az utolsó napokban a politikai élet szokatlan nagy hullámzását.

Undorító tajtékok kerültek felszínre; Polónyi Géza volt igazságügyminiszter koptatta megrozsdásodottnak hitt fegyverét azon kormány becsületén, melynek nemrég még ő is egyik tagja volt. A minden bukott nagyság nemtelen bosszúságával rontott volt barátai ellen, hogy lerántsa őket arról a piederstáiról, melyre egy nemzet egész bizalma állította őket; de mikor sujtot, önmagát sebezte meg, mert az egész Ház tudta és érezte, hogy szavait nem az igazság meggyőző ereje, hanem a bosszúság mély keserősége irányította és megdöbbentő hatás helyett szánalmas mosolyt keltett erőtlén kirohanásával. Indiscret módon tárta fel a paktum tartalmát, melyet már eddig is mindenki ismert; támadta a kormányt az általános választóreformjavaslatért, a fuzió gondolatáért és ezzel alkalmat szolgáltatott arra, hogy a függetlenségi párt néhány nagy erkölcsi sullyal bíró tagját szintén felszólalásra indította. Holló Lajos hig-gadt, de az igazság meggyőző erejével ható másfélórás nagy beszé-
dében védelmébe vette a fuzió esz-méjét és annak szükségességét hang-goztatta, mert csak az eredményez-heti a függetlenségi programnak a paktum szerint lehetséges megvaló-sítását s különösen a gazdasági önállóság első nagy lépését: az önálló magyar bank létesítését. A függetlenségi pártnak egy másik oszlopos tagja Gál Gaszton szenved-elyes hangon követelte a nemzeti bank megvalósítását és politikai er-dőlcstelenségnek nevezte azt, ha a

kormány a gazdasági önállóság ezen előfeltételét meg nem valósítja. A függetlenségi párt jelentékeny része pedig, Justh Gyula házelnökkel az élén rendezett erős tüntetést az önálló bank mellett, míg Andrássy Gyula gróf közvetlen a tüntetés után a folyosón úgy nyilatkozott, hogy csinálja meg a függetlenségi párt ő nélküle az önálló bankot.

Hogy krízis elé jutottunk, szinte bizonyosnak látszik, mert Andrássy Gyula gróf közvetlen a történetek után Bécsbe ment, a hol előbb Zichy Aladár gróf miniszterrel tanácskozott és másnap ő felségénél jelentkezett kihallgatásra. Kétségtelen, hogy a kihallgatáson a fuzió ügye és az önálló bank kérdése is szóba került. A hullámok tehát erősen csapkodnak; hogy mi történik majd ha a medrűkből kidagadnak, azt a közel jövő, a szünet után lehetkező vihar mutathatja meg.

Egyelőre csend van az ország palotájában... Olyan szélesed, mely a vihar magvát hordja sötét méhében...

Udvarhelyvármegye összes munkaadóihoz.

A szociálpolitika is kötelez.

Kérő szóval fordulok a megye összes ipari, gyári és kereskedelmi munkaadóihoz. Az országos munkásbetegségélyző és balasztbiztosító pénztár által azon megtisztelő feladattal megbízván, hogy a székelyudvarhelyi pénztárnál az új munkásbiztosítási törvény és az ennek alapján kibocsátott rendeletek szerinti igazgatást vezessem be, épen oly meglepő, mint sajnálatos tapasztalatra jutottam: a munkaadók tekintélyes része a mai napig sem tett eleget törvényes bejelentési köteletségének. Ez türhetetlen állapot és ennek megszüntetésére hívom fel munkaadóinkat.

Nem akarok azokra a hatásos eszközökre rámutatni, amelyek a pénztárnak a bejelentések kényszerítésére rendelkezésére állanak és amelyeknek alkalmazása nemcsak súlyos anyagi megterhelést, hanem szabadságvesztési büntetéseket is vonna maga után. A munkásbiztosítás, vagyis a szabályszerű bejelentés szükségességét gazdasági, emberszereteti és szociális, tehát erkölcsi momentumokkal igazolom, amelyeknek mozgató ereje alól nem vonhatja ki magát modernül gondolkodó munkaadó.

Mindnyájan emlékezünk, hiszen alig másfél éve, hogy a nemzeti kormány első nagyobb szabású törvényjavaslata éppen a munkásbiztosításról szóló volt. Ékes szóval fejtegették Kossuth Ferenc és Sztéryny József, hogy Magyarországon meg kell kezdeni a szociálpolitikai alkotások sorozatát, mert mindaddig, amíg a munkásságnak meggyőző intézményes bizonyítékokat nem szolgáltatunk a róluk való gondoskodásról, addig ipari béke, a termelő tényezők közötti összhang nem lesz és Magyarország

közgazdasága nem fejlődhetik olyan arányokban, aminőket a nyugat államaiban találunk. Először a betegség, vagy baleset által sujtott munkásság segélyezése választatott, helyes érzékel és reális gondolkodással azért, mert ennek voltak már keretei, amelyeket csak kibővíteni és értékesebb tartalommal megtölteni kellett.

Mintegy másfél éve tágultak a keretek, az országos központ is létesült, de a pénztárak minden, az erőlködésig menő fölvilágosítási munkája kárba vész sok munkaadó közönyén, a melyek az intézmény és törvényes kötelessége teljesítésével szemben viseltetik. És itt hivatkozom a jelmondatul választott szavakra, amelyek egy ismeretes mondást variálnak. „A szociálpolitika is kötelez.” Ma, mikor mindenki az ajkán hordja azt a közkeletű frázist, hogy bizonyos mértékig ő is szociális érzésű, amikor a modern eszméáramlatok egyaránt megérintik a dus áruházak tulajdonosait és a faluvégi szegkovácsokat, amikor minden tisztos munkáltató lelkében éberül él annak fölismerése, hogy produktív az az általa viselendő teher, amelylyel az ő beteg munkásának betegség esetén való segélyeztetéséhez hozzájárul, ma szükségtelennek vélné az avatatlan az ilyenü appellátát.

Sajnos, nagyon is megokolt újból és ismételtelen felhívni az ipari és kereskedői munkaadókat, hogy mindenféle akár ideiglenes, akár átmeneti alkalmazottaikat jelentsék be a munkásbiztosító pénztárnál, munkás- és bérjegyzék vezetésére vonatkozó s egyéb törvényes kötelességeiknek a legpontosabban tegyenek eleget.

Másfél évnek intő szóval való figyelmeztetése után most már a kényszerítő eszközök használatba vételének kell következnie és ha akkór egyik-másik munkaadó zaklatásról fog panaszt hallatni, úgy a pénztárnak csak egyféle felelete lesz:

— A törvényes köteletség alól senki részére sincs kibuvó!

Bak Sándor,
ügyvezető titkár,
az országos pénztár kiküldöttje.

Gazdasági Egyletünk közgyűlése.

Udvarhelymegye gazdasági egylete mint mult számunkban említettük — kedden, e hó 15-én tartotta meg közgyűlését Ugron Ákos főispán elnökkel az élén.

A közgyűlés legfontosabb tárgyát a jövő évi munkaprogramm és költségvetés képezte.

Hlatky Miklós titkár az egyletet jövő évi munkálkodását a következőkben körvonalozta:

Az egyletet célja lévén első sorban a gazdasági szakértelem fejlesztése, a modernebb gazdasági gépeknek a kisgazdával való megismertetése is, az egyletet fokozott figyelmet fordít arra, hogy lehetőleg a székelyföldi kirendeltséggel kar-

öltve, minél több községben gazdasági előadást rendezzen, mely alkalommal bemutatja az egyletet ekeversenye alkalmával a kisgazda részére legalkalmasabbnak ítélt ekeket, azok munkáját, esetleg más megfelelő gazdasági gépeket. Ez alkalommal törekszik tagjai számát a kisgazdák köréből szaporítani. Az ekebemutatók költségeire a székelyföldi kirendeltségtől segélyt kérünk.

A gazdák vetőmag szükséglete beszerzésénél közben jár, esetleg jobb vetőmagvakat kedvezményes árral boesát kisgazda tagjai rendelkezésére.

A mennyire tőkénk engedik, közben járunk, illetve segítjük tagjainkat jó tenyészállatok beszerzésében, amire annál nagyobb szükség lesz a tavasz beálltával, mert a szük takarmánytermés folytán a tenyészanyagot a kisgazda elveszítette.

A szüzugyula fejlesztése érdekében törekedni fogunk a meglevő legelőterületekhez újakat bérelni, hogy minél több gazdának adhassunk alkalmat arra, hogy állatait nyári legelőben részesíthesse.

Tenyészállat kiállításaink sikere arra buzdít, hogy ezek rendezésére a jövőben is sulyt fektessünk. Nemcsak a székelykereszturi, hanem a vármegye más községekben is rendezendő kiállításokra is segélyért folyamodunk.

A vármegye gyümölcsfatenyésztésének fejlesztése szintén gondját képezi egyesületünknek. Megkeressük a földmívelésügyi minisztert, hogy a kirendeltség helyi megbízottja mellé adjon egy kertmunkást, aki vándortanítást végezzen a gyümölcsfa ápolás ügyében.

A bikakiállítás szin építéséhez addig, míg a székelykereszturi vásártér elhelyezést nem lel a képezde kertje mellől, hozzá nem kezdhetünk, nehogy a megépített szin kénytelenek legyünk más helyre szállítani.

A nemes baromfitenyésztés fejlesztése érdekében ez évben is segélyezük az első székely baromfitenyésztő egyletet.

Lépéseket teszünk arra, hogy a vármegyei turógyár a lipói turó készítés módját megtanulva, gazdáink juhtenyésztése, a juhtermékek piacépesebbé tétele által fejlesztessek.

Teljes elismeréssel adózva a székelyföldi kirendeltség helyi megbízottjának itteni működése iránt, minden erőnkkel támogatni fogjuk működésében, mely népünk gazdasági előhaladását szolgálja.

Felirunk a földmívelésügyi miniszterhez a háziipari tanfolyamok, községek közös takarmánycsarnokok létesítése ügyében, a községek vízzel való ellátását sürgetjük, tejelő versenyek rendezése ügyét figyelmébe ajánljuk, a minta-trágyatelepek be rendezésének folytatását kérjük, gazdáinkat a megadott mintákhoz hasonló telepek építésére buzdítjuk.

A bemutatott munkaterv alapján igen érdekes eszmecsere indult meg, a melyben résztvettek: Ugron Zoltán, Máthé Pál, Ugron Ákos elnök, Deák Miklós, Hlatky Miklós titkár, Dorner Béla székelyföldi miniszteri helyi megbízott. Ez eszmecsere minden aktuális gazdasági kérdést felölelt.

A munkatervet a közgyűlés oly hozzáadással fogadta el, hogy a közös csikólegelő létesítése is vétessék fel a programba s ez iránt is tétessenek meg a kezdeményező lépések.

A jövő évi költségvetést 4000 K bevétellel, 6732 K kiadással elfogadták és a mutatózó 2732 K hiány fedezését a földmívelésügyi minisztertől kérelmezik.

A gazdasági egyletek országos szövetségébe Ugron Ákos elnök, Ugron Zoltán és Dr Sebessy János alispán választottak meg kiküldöttökül.

Egyéb tárgy nem lévén, elnök a közgyűlést berekesztette.

Előfizetési felhívás.

Az új év kezdetén lapunk a XV. évfolyamába jut.

Egy vidéki lap életében ez jelentékeny számot jelent, kivált a mai korban, midőn lépten-nyomon új lapok keletkeznek, melyek az első év végéig is alig képesek életüket tengetni; hogy lapunk a közönség szeretetében, támogatásában idáig eljuthatott, legékesebb bizonyítéka annak, hogy nemcsak pusztán hízogot pótol, de irányával, tendenciájával, tartalmával becsületesen rászolgált megénk legszelebb rétegeinek elismerésére és ha ezt az új évfolyam kezdetén is képesek leszünk magunknak biztosítani, akkor buzó igyekezetünkért, odaadó munkásságunkért bőven megleszünk jutalmazva.

A másféltezedes évfolyamra a fővárosi, helybeli és vidéki munkatársak olyan díszes névsorát toboroztuk magunk köré, mely magában elég biztosítékot nyújt arra, hogy lapunk a politika, társadalom, ipar, kereskedelem, gazdaság, — megyei és városi ügyek terén, minden vele szemben támasztott magasabb igénynek is képes lesz megfelelni.

Viszonzásul nem kérünk egyebet, minthogy méltányolják és támogassák törekvéseinket érdeme szerint és a régi nagyrabecsült előfizetők igyekezzenek minél szélesebb körben lapunkat ismerőseik és barátaiik pártfogó figyelmébe ajánlani és terjeszteni.

Az előfizetési árak a régiéik maradnak és a lap homlokzatán olvashatók.

Hazafias tisztelettel:

a „Székely-Udvarhely” szerkesztősége és kiadóhivatala.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Rp. Keserü labdacok a Böm-bölde részére.

Sign: Hetenként egy adag.

Mulatozunk, vigadozunk
Itthon jó nagyokat iszunk,
Ott lenn pedig Boszniában
Sir a baka nagy, kinjában.

Oda vitték véreinket
Hogy ott másért szenvedjenek,
Pedig bosnyák nem kell nekünk,
Itthon is eleget lelünk.

De karácson ünnepére
Szálljon irgalom szivünkbe,
Küldjünk nekik ételt-italt,
Füstölni való jó szivart.

A korcsmáros csak hallgatja.
A könnyeit morzsolgatja;
Kiüritem a pincémet,
Ellátom a szegényeket
Eb ki ezen is hasznot szed...

Dr Veritás.

ÁMOS JYÓDÁNÁI
 ZENKOVITS
 RI DIVAT-CIKKEK
 legszébb kivitelben, ugyanott
 Kobra-cipők
 szállított árban kaphatók.

— **Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága** tegnap délelőtt Ugron Ákos főispán elnökiásával tartotta meg évi III. rendes közgyűlést, melyen néhány hivatalos előterjesztés után a járási mezőgazdasági bizottságba: Jeddi Tamás, tiszti főügyész helyettesnek: Dr. Nagy Samu ügyvéd, az állandó választmányba: Gróf Mikes János főesperes, Jeddi Tamás, Dr. Hinléder Fels Ernő orsz. képviselő, Balássy Sándor, a loavató bizottságba: Daniel Lajos, Ugron Zoltan választottak meg. A közigazgatási bizottság választott tagjai közül kilépő Dr. Kovácsy Albert (Maros-Vásárhely), Sándor Mózes, Szabó Gergely, Vajda Ferenc és Ugron Zoltán helyébe: Dr. Gyarmathy Dezső, Gróf Mikes János, Szabó Gergely, Vajda Ferenc és Sándor Mózes választottak meg. Székelykeresztúr képviselőtestületének a tanítóképző elhelyezésével kapcsolatos határozatait a közgyűlés jóváhagyta. Elfogadták a kecskelegeltetésről szóló szabályrendeletet. Homoród fürdő biztosának Dr. Demeter Lőrinc főszolgabíró, Korondfürdőhöz Szabó Nándor és Pálffy Jenő szolgabírákat választották meg. Különben a mintegy 233 pontból álló tárgysorozat elvégzése után, a közgyűlés véget ért.

— **A székely erdők ügye az országgyűlésen** című közleményünk mai számunkból térszűke miatt maradt ki. A mit e helyen olvasóink szíves tudomására hozunk.

— **Újévi üdvözlések megváltása a szegény tanulóknak javára.** Nagy szegénységgel, sok nélkülözéssel küzdök az elemi iskola ifjúsága, hogy ismereteit megszerezhesse. Ruhátlanság, könyv- és tanszerhiány teljes erővel gátolják a jószándéku és törekvő gyermekeket a tanulásban. Enyhítsük ezen nélkülözést: az újévi üdvözlőkre szánt filléreinknek a szegény tanulók tankönyv, tanszer és ruhasegélyezése céljára való adományozásával. Kellemesebb érzést az új év hajnalán alig keltethünk lelkünkben, mintha a szegénységben élő magyar gyermekek neveléséhez bármily kevés összeggel is hozzájárulunk. Az adományokat nyugtázással elfogadja a „Székely-Udvarhely” szerkesztősége és Gyermek Mihály áll. isk. igazgató.

— **A boszniai székely katonák karácsoni ajándéka ügyében** megindult mozgalom kedvező eredményt mutat. Az adományokról szóló kimutatás közlését, mielőtt lapunk tere megengedi, közölni fogjuk.

— **A vasárnapi munkaszünet** mai napra országosan fel van függesztve s így mindenféle ipari munka végezhető és az üzletek szintén egész napon át nyitva lesznek. A helybeli posta- és táviróhivatal is hétköznapi szolgálatot teljesít.

— **Nőegyleti választmányi ülés.** A helybeli jótékony nőegylet választmánya ma (vasárnap) délután 3 órakor a vármegyeház kistermében választmányi ülést tart, a melyen beszámolnak a teaestély jövedelméről és a fillérestélyek további rendezésének ügyét, valamint segélyezési dolgokat tárgyalnak.

— **Hidvégi Benó kir. tanfelügyelő köszönete.** Az udvarhelyi unitárius egyházkör nevelésügyi bizottsága nov. 25-én Demeter Dénes lelkész elnöke alatt és Kiss Mózes tanító

tolvitele mellett Abásfalván tartott rendes ülésében megleghangú átiratban bucsuzott el vármegyénk derék tanfelügyelőjétől Kuliszeky Ernőtől s ugyanakkor édes reményben melegen üdvözölte az újat: Hidvégi Benót. Közben fordult egyet a tanügyi rendezés nagy kereké és a tanfelügyelői csere megsemmisült; a mennyiben Borsodmegye is kivívta, hogy Hidvégit megtarthassa s Udvarhelymegye is elmondhatja örömmel, hogy Kuliszeky az övé. Az üdvözlő átiratra igen szép és megleghangú levelet küldött Hidvégi tanfelügyelő a bizottság elnökéhez.

— **Táncestély Oklándon.** Az „Udvarhelykörü Dávid Ferenc Egylet” dalköre, saját könyvtára javára, e hó 29-én (kedden) az oklándi község háza termeiben műsorral egybekötött táncestélyt rendez, melyre az érdeklődő közönséget e helyen is meghívja a rendezőség. Belépti díj: 2 K, családjegy 5 K. Jegyeket Györfy István pénztárnoknál (Homoródszentmárton) előre és este a pénztárnál lehet váltani. Kezdeté 7 órakor. A változatos műsor ez: 1. Petőfi. Induló. Énekli a D. F. Egylet Dalköre. 2. Szavai Deák Mózesné. 3. Népdalok. Énekli Ürmösi Józsefné. Zongorán kíséri Kádár Lajosné. 4. Férfi négyes. Éneklik: Ürmösi Jenő, Vajda Antal, Barabás Vilmos, Deák Mózes. 5. Énekli Ürmösi Károly. Zongorán kíséri Kádár Lajosné. 6. Szavai Ürmösi József. 7. Énekli Borbáth Zoltánné. Zongorán kíséri Borbáth Karola. 8. Szavai Pap Zsigmond. 9. Kuruc nóták. Énekli a D. F. Egylet Dalköre. Tánc. A zenét a székelyudvarhelyi első zenekar látja el. A csinosan kiállított meghívók e napokban küldetnek szét.

— **A székely tanítóképző elhelyezésének ügye** befejezettnek tekinthető. Székelykeresztúr képviselőtestülete folyó hó 17-én Dr. Sebbessy János alispán részvételével és Jakabházy Samu főbíró elnöke mellett gyűlést tartott s elhatározta, hogy a jelenlegi képezde-épület kertjét, melyben az intézet végleges elhelyezést nyer, a Kozma Ferenc nyug. tanfelügyelőtől 23,000 koronával megvásárolt területből öt holdra kiegészítik. Az intézet előtt levő gyalogjárót pedig nyolc méternyire bővítik s a fönmaradó területet a barompiac tér nagyobbitására hagyják. Ezzel a sok ideig vajdott kérdés gyakorlati megoldást nyer s miután a közoktatási kormánynál is befejezettnek tekintik az ügyet, most már egész biztosra vehető, hogy a képezde Székelykeresztúron marad.

— **Elemi népiskolai értesítő könyvecske** a n. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter utasítása szerint — finom papírra nyomtatva, csinos kiállításban: Betegh Pál könyvnyomtató- és könyvkötő-intézetében megjelent s kötte, darabonként 10 fillérért kapható. Vidékre 100 darabonként postadíjmentesen küldi.

— **Szt. Antal estély.** A Szt. Antal társaság minap tartotta meg harmadik estélyét szép számú közönség jelenlétében. — Szabó Antal éneke után Bagó Mariska szavalt sok közvetlenséggel, utána ifj. Szemerjay Károlyné énekelt sok érzéssel és tudással. György Lajos vágási plebános kedves, humoros szabad előadása mindvégig lekötötte a hallgatóság

figyelmét. Majerszky Gyula és Göllner Béla sikerült melodramát adtak elő, utánok jól betanult quartettet játszottak: Hargita Karoly, Májor István, Székely Vilmos és Lázár Alfréd tanulók. Szabó Antal szép éneke „Nagyasszonyunk hazánk reménye” zárta be a sikerült estélyt. A következő estély folyó hó 27-én lesz a róm. kath. főgimnázium tornacsarnokában.

— **Csehely Erzsike** a helybeli polgári leányiskola első osztályos növendéke, neh. Csehely Adolf főreáliskolai tanár 11 éves leánykája, csütörtökön este elhalt városunkban. Temetése tegnap délelőtt az unitárius egyház szertartása szerint történt meg általános részvét mellett.

— **Kerületi értekezletek.** A „Hangya” szövetkezet a kötelékébe tartozó szövetkezeteket arról értesíti, hogy 1909. január hótól kezdve kerületi szövetkezeteket szándékozik összehívni. A tervezetbe felvett városok között olvassuk Székelyudvarhely várost is, mint a hol szintén lesz értekező.

— **A magyar ipar karácsona.** Az Országos Iparegyesület az alábbi kérelmet intézte a magyar közönséghez. Minden esztendőben, mikor közeledik a karácson, föl szoktuk keresni a hazafias magyar közönséget kérésünkkel: Csak magyar iparcikket vásároljon karácsoni ajándékkul a szeretet ünnepén, fogadja tévékeny szeretetébe a magyar ipart, adja szeretteinek ajándékkul azt, ami a magyar szívnek legkedvesebb lehet, a magyar elme, a magyar kéz és a magyar munka termékét. Ezt a minden esztendői kérelmünket az idén is bizalommal ajánljuk minden magyar ember figyelmébe. A nemzeti érzésnek nem lehet szebb és hasznosabb nyilvánulása, mint a magyar munka pártolása. Erre nincs szebb alkalom, mint a szeretet ünnepén, amelyen ajándékkal kedveskedünk szeretteinknek. A szeretet adójából kapja meg jogos részét a magyar ipar is, amely annyira érdemes és annyira rászorult szerető istápolásunkra. Adjunk karácsoni ajándékkul a magyar iparnak is, A magyarok karácsona legyen valóságos nemzeti karácson. Az Országos Iparegyesület.

— **Névjegyek.** Tekintettel az új-évre, lapunk könyvnyomtató intézete a szebbnél-szebb névjegyek nyomtatását már megkezdette. — Ezúton hívjuk fel a n. é. közönség figyelmét dusválasztéku és legujabb divatu névjegypapír készletünkre és kérjük, hogy szükségletét minél előbb megrendelni méltóztassék, nehogy az ilyenkor beállani szokott munkatorlódás miatt esetleges hátránya legyen. *Névjegyeket* azonnal, a megrendelés napján elkészítünk s így a városunkba látogató vidéki közönség is itt időzése alatt portómentesen átvetheti rendelményét.

— **Az amerikai „Ohio” tengersizártépő gépek.** Mult vasárnapi számunkban megemlékeztünk e gépről. Most, hogy a gépek a falvakban már dolgozik, jelezhetjük, hogy a gazdák egész lelkesülten beszélnek ezen Sherdderek kiváló munkájáról. — A

gépeket 2 ló könnyen huzza, kezelésükhöz az egyszerűbb székely gazda is ért és a tengeriszárat gyorsan tépi meg szecsakává. Homoródszentpálon fél óra alatt 50 kévét tépett meg. — A szárból tépett levelekből cukros izü, édes szagu szecska válik, mely a géptől föletetve is pótolja a szénát és a marha nagyon szívesen eszi. A gazdák most kezdik belátni, hogy a gazdasági előadásokon hallott dolgok csakugyan igazak és valók, s belátják a szecsakázás óriási előnyeit. A Shredderek közül egyik Bögözben dolgozik, a másik Homoródszentpálon, a harmadik valószínűleg Bözödufaluban fog fölláttatni a legközelebbi napokban.

— **Képeslevelező-lapok** helyi és művészi kivitelben legnagyobb választékban kaphatók B e t e g h Pál könyv-, zenemű-, papír-, író és rajz-szerkesztésben Székelyudvarhely.

— **Visszakívánt rendőrtanácsos.** Székelykeresztúr képviselőtestülete pár évvel ezelőtt úgy gondolkodott, minek nekünk rendőrtanácsos, válasszunk a helyett végrehajtót, az legalább jövedelmez a köznek, mert behajtja a követeléseinket. A gondolatot tett követte. Választottak tehát végrehajtót. Telt-múlt az idő és a garázdálkodók bátorsága egyre nőtt s a közbiztonság mind szűkebb helyre szorult. Most meg az állapot épen tarthatatlan, mert a gazdátlanul maradt rendnek óreit annyira nem respektálják, hogy az elpáholásuk kellemetlenségei sem tartozik egészen a ritkaságok közé. Visszállítják tehát a rendőrtanácsosi állást, mivel belátják, hogy egy nagyobb forgalmi központtal, heti és országos vásárokkal bíró helységben a közrendőri ügyek elintézésére is szükséges egy kellő miveltséggel bíró ember.

Bélyegzők megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban szállítatnak **Betegh Pál** könyv- és papírkereskedéséből Székelyudvarhelyt.

— **Serdülő lányok és fiúk** — erősökké és vidorokká fejlődnek, elvesztik lehangoltságukat, hogyha a szükséges táplálékot

Scott-féle Emulsio alakjában élvezik, a mely az összes erősítő szerek között a legkiválóbb.

Orvosok és bábák a SCOTT-féle Emulsiót a legmelegebben ajánlják az utóbbi 32 év óta. Édes, mint a tejszín.

Könnyebben emészthető mint a tej.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 f.

Kapható minden gyógytárban.

Szerkesztői üzenetek.

A. P. K. Szíves küldeményét köszönettel vettük és közölni fogjuk. Az arány helyes. Csak folytassa.

Csarnok.

KATONA DAL.

Ha megkapom a behívó jegyemet,
Arra kérem édes anyám kelmedet,
Hogy miattam ne busuljon erősen,
Nehogy áldott jó szive megrepedjen.

Tul a Dunán ágyu dörög, puska szól,
Nem kaptam még behívót a bírótól,
Nem is várom, rohanok a csatába,
Aki nem jó, aki marad mind gyáva.

Édes anyám, ne sirdogálj érettem,
Vissza jövök, ha megmarad életem;
Ha elesem, ha meghalok Belgrádnál:
Akkor se sirj, több is veszett

[Mohácsnál!]

József János.

Kiadja: Betegh Pál villam-motoros
könyv- és újságkiadó intézete.

20 család méh,

országos egyleti kaptárokban, pergetővel, présel, 200 darab tartalék léppel és keretekkel együtt 400 koronáért eladó. — Hol? Megmondja a kiadóhivatal.

Aki hirdetni akar

sikerrel, az forduljon az Általános Tudósító (Leopold Gyula) hirdetési osztályához, Budapest, VII. Erzsébet-körút 41., ahol hirdetéseket az összes létező bel- és külföldi hirdetőlapokban és nap- társakban kiváló szakértelemmel, lelkiismeretesen, pontosan és szolid árakon eszközölnék. Több mint 200 naptár kizárólagos képviselője, vidéki lapok központi hirdetési osztálya, számos hirdetőlap kizárólagos kezelője. Disztes újságkatalógus, képes naptárjegyzék és minden felvilágosítás a t. c. hirdetőknak díjmentesen.

Sz.: 12704—908 tkvi.

Hirdetmény.

Székelymagyaros községre nézve az 1892. XXIX. t. c. értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogának a telekjegyzőkönyvekbe való bejegyzése és a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztével, ez azzal a felszólítással tételük közzé:

1. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t. c. 15. és 17. § ai alapján, ideértve a §-oknak az 1889. 38. t. c. 5 és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t. c. 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint a 1889. XXXVIII. t. c. 7. §-a és az 1891. XVI. t. c. 15. §. a b) pontja alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis 1909. évi július hó 15. napjáig bezárólag a tkvi hatósághoz nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után indított törlési kereset annak a harmadik személynek a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat.

2. hogy mindazok, akik az 1886. évi XXIX. t. c. 16. és 18. §-ainak eseteiben, ideértve az utóbbi §-nak az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is, a tényleges birtokosok tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással elni kívánnak, irásbeli ellent-

mondásukat hat hónap alatt, vagyis 1909. évi július hó 15-éig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, — mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondások többé figyelembe vételni nem fognak.

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogokat bármely irányban sértve vélik, ideértve azokat is akik a tulajdonjogarányának az 1889. évi 38. t. c. 16. § a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1909. évi július hó 15. napjáig bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az — említett bejegyzéseket csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket, akik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Székelyudvarhely, 1908. december 18 án

GYARMATHY.
kir. törvényszéki bíró.

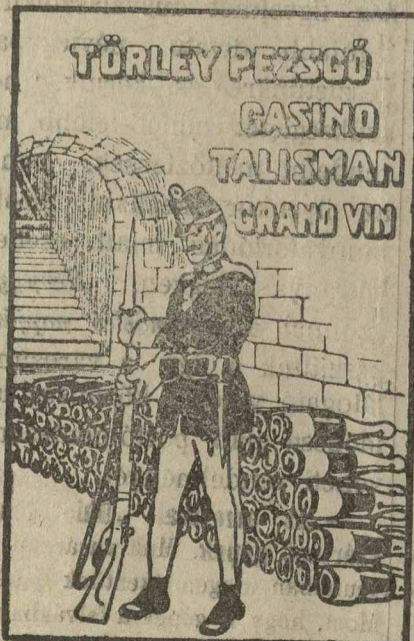
Ki a Yes-Oui-Si

című lapot megrendeli, játszva, minden megerőltetés nélkül és önállóan az angol és francia nyelveket alaposan megtanulhatja. — Előfizetési ár negyedévre 1—1 kiadásra 3 K. — Megrendeléseket elfogad a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatala Székelyudvarhelyt és mutatványszámot küld a Yes-Oui-Si kiadóhivatala Budapest, VI. Andrássy-ut 97-ik szám.

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

H O I ?
Grébel László
cukrászdájában

(Bethlen-utca 1. szám alatt, a kir. törvényszékkel szemben) kaphatók saját készítményű legfinomabb édes és sós tea-sütemények, valamint saját gyártmányú finom cukorkák és mindennemű friss sütemények.

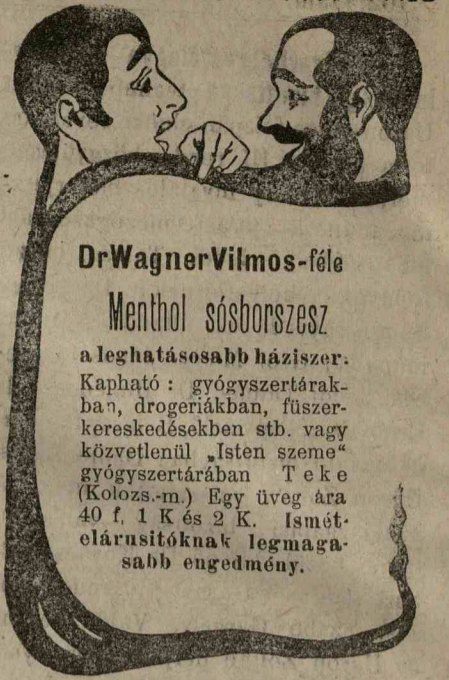
Saját készítményű karácsonfa-diszkek a legjutányosabb árban és izléses kivitelben.

FESTŐMŰVÉSZET
REMEKEL.

RÉGI MESTEREK: Murillo, Rembrandt, Hobbema, Liotard, Goya, Rexi, Tizian, Turner, Rogier, Id. Hals, Id. Holbein, Reynolds, Raffael, Botticelli, Luini, Fra Angelico, Ferrari, Dürer, Caravaggio, Rubens, Velazquez és mások leghíresebb alkotásainak gyűjteménye az eredeti festményeket híven előtáró színes másolatokban egyenként is kapható 23/33 cm. nsban:

BETEGH PÁL
KÖNYVKERESKEDÉSÉ-
BEN SZ.-UDVARHELY
Kossuth-utca 31. sz. a.

Dr. Wagner Vilmos-féle

Menthol sósborszesz

a leghatásosabb háziszser. Kapható: gyógyszerárakban, drogeriákban, fűszerkereskedésekben stb. vagy közvetlenül „Isten szeme” gyógyszerárakban T. E. K. (Kolozs.-m.) Egy üveg ára 40 f. 1 K és 2 K. Ismét-elárúsítóknak legmagasabb engedmény.

Uj butorraktár
Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 43. szám alatt.

A n. é. városi és vidéki közönség szíves figyelmébe ajánljuk ujonnan berendezett kész butorraktárunkat, melyben ebédlő-, háló- és szalonberendezések, hajlított butorok, hintaszékek, irodaberendezések, valamint mindenféle eszteregályos munkák, függönytartók, ogások, zongoraszékek különböző kőnyvállványok mérsékelt árakban, kifogástalan minőségben kaphatók. Midőn a n. é. közönség nagybecsű partfogását kérjük, egyben igérjük, hogy minden jogosult és méltányos kívánalmat pontos kiszolgálással, szolid árakkal, székely becsületességgel törekszünk kielégíteni Teljes tisztelettel: **Balási Mihály** asztalosmester, **Balázs Károly** eszteregályosm. kész butoraktárosok.

Árlejtési hirdetmény.

A korondi róm. kath. megye

uj templomépítésére 1909. január 3 iki határidővel árlejtést hirdet. —

Árvezetni szándékozók 10 százalék bánatpénzzel ellátott ajánlataikat jelzett időig a lelkészi hivatalnál megtehetik, hol tervezrajz, költségvetés és egyéb tudnivalók bármikor megtekinthetők.

Korond, 1908. december 19. án.

Balázs Mihály,
megyebíró.

Hadnagy Mihály,
lelkész.

Névjegyek,
Meghívók,
Eljegyzési
és Esküvői
valamint gyász-
jelentések,

ugyszintén mindenféle könyvnyomdai és könyvkötői munkálatok izléses kivitelben, gyorsan és pontosan készülnek

Betegh Pál
villamos územre berendezett könyvnyomdai és könyvkötő-intézetében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt.

Videki megrendeléseket azonnal elintézi.

Védjegy: „Horgony”

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

pótléka
egy régióknak bizonyított háziszser, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közhívnél, oszónál és meghűléseknél, bedörzsöléséppen használna. **Figyelmeztetés.** Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegygyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K140 és K2.— és úgyszólván minden gyógyszerárakban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerárak az „Arany eróslánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.